BESLUT

Datum för beslut:
2026-10-15

Diarienummer:
KN2026/01835

Beslut om att lämna synpunkter på EU-kommissionens förslag till innovationsförordning (European Innovation Act)

Beslutet

Rektor beslutar att Kungl. Tekniska högskolan lämnar synpunkter enligt bilaga 1 på förslag till innovationsförordning (European Innovation Act) utarbetad av Europeiska kommissionen.

Ärendet

Den 9 september 2026 antog Europeiska kommissionen ett förslag till innovationsförordning. Förslaget har skickats på remiss där Kungl. Tekniska högskolan är en av remissinstanserna. I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Synpunkterna har utarbetats av affärsjurist Therese Viksten och internationaliseringsansvarig Viktor Olsson vid KTH Innovation och synpunkter har inhämtats från avdelningen för forskningsstöd.

Detta beslut har fattats av rektor Anders Söderholm efter föredragning av affärsjurist Therese Viksten samt internationaliseringsansvarig Viktor Olsson. Närvarande vid beslutet var gruppchef Karin Almgren, ordförande för Tekniska högskolans studentkår Victor Nåhls och mötets sekreterare Annette Grahn.

Denna handling har hanterats digitalt och är därför inte undertecknad.

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans synpunkter på EU-kommissionens förslag till innovationsförordning (European Innovation Act)

Sändlista

kn.registrator@regeringskansliet.se

kn.nim.remisser@regeringskansliet.se

registrator@kth.se

Expeditionsdatum:

2026-10-15

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans synpunkter på EU-kommissionens förslag till innovationsförordning (European Innovation Act)

KTH välkomnar Europeiska kommissionens förslag till en innovationsförordning (European Innovation Act) med ambitionen att stärka EU:s innovationsekosystem. Svaret avgränsas till de delar av förslaget som bedöms direkt relevanta för universitetsnära innovationsverksamhet: dels EUIPO:s nya kompetenscentrum för IP-baserad finansiering och kommersialisering av immateriella rättigheter (kapitel 3), dels bestämmelserna om fördelning av immateriella rättigheter vid forsknings- och utvecklingsupphandling (artikel 19).

1. EUIPO:s kompetenscentrum för IP-baserad finansiering och kommersialisering av IP

KTH ser positivt på inrättandet av ett kompetenscentrum vid EUIPO enligt artikel 32, med uppdrag att utveckla ett frivilligt unionsramverk för värdering och redovisning av immateriella rättigheter samt en EU-gemensam digital matchningsplattform för licensiering och överlåtelse av IP.

KTH noterar särskilt att kommissionen uttryckligen pekar ut forskare, universitet, offentliga forskningsorganisationer samt kunskaps- och teknologiöverföringsprofessioner som avsedda målgrupper för kompetenscentrumets tjänster. Detta är ett välkommet erkännande av universitetens och deras innovationskontors centrala roll i att omsätta forskningsresultat till kommersiellt bärkraftiga tillämpningar.

KTH vill lämna följande kommentarer och frågor avseende utformningen av kompetenscentrumet:

Gränsöverskridande samarbete och internationalisering

KTH välkomnar särskilt att värderingsramverket och den digitala matchningsplattformen föreslås vara unionsgemensamma till sin konstruktion, med en gemensam metodik och en gemensam digital infrastruktur för hela unionen i stället för parallella nationella lösningar. En harmoniserad EU-gemensam värderingsmetodik och en gemensam marknadsplats underlättar för forskningsbaserade bolag och universitetens innovationskontor att identifiera samarbetspartner, licenstagare och investerare över nationsgränserna, utan att behöva navigera flera parallella och eventuellt oförenliga nationella system. Detta kan enligt KTH:s bedömning underlätta internationalisering av forskningsbaserade bolag redan i tidiga skeden och göra det enklare för europeiska aktörer att delta i gränsöverskridande licensierings- och investeringsaffärer på mer likvärdiga villkor.

Frivillighet och praktisk tillämpning

KTH välkomnar att användningen av värderingsramverket och marknadsplatsen föreslås vara frivillig snarare än obligatorisk, vilket ger universitet och innovationskontor flexibilitet att använda etablerade interna processer. KTH vill dock framhålla att ett frivilligt ramverks

nytta för universitetssektorn beror på hur väl det är anpassat till den praktiska verkligheten vid tekniköverföring, där värderingar ofta görs under stor osäkerhet och i tidiga utvecklingsskeden. KTH föreslår att kommissionen, i det fortsatta arbetet med tekniska standarder för ramverket, säkerställer att metodiken är användbar även för mycket tidig forskningsbaserad IP utan etablerad marknadsreferens.

Avgifter för kompetenscentrumets tjänster

KTH noterar att vissa tjänster, såsom grundläggande tillgång till värderingsramverket, matchningsplattformen och den unionsövergripande hjälpfunktionen, ska vara avgiftsfria, medan EUIPO ges möjlighet att ta ut avgifter för vissa specifika tjänster som är till individuell nytta för användaren. KTH föreslår att det förtydligas vilka tjänster som avses kunna bli avgiftsbelagda, eftersom detta har betydelse för om tjänsterna i praktiken blir tillgängliga för universitet och tidiga forskningsbaserade bolag med begränsade resurser.

Certifiering av IP-värderare

KTH ser positivt på inrättandet av en frivillig unionscertifiering för värderare av immateriella tillgångar enligt artikel 36, vilket kan bidra till ökad tillit och kvalitet i värderingar som används vid kommersialisering av forskningsresultat. KTH föreslår att certifieringsordningen utformas så att den är tillgänglig och relevant även för värderare med erfarenhet av tidig forskningsbaserad IP, samt att kommissionen överväger en decentralisering av värderingsprocessen där certifierade värderare kan verka vid exempelvis ledande tekniska universitet på nationell nivå.

Samspel med nationell forskningsfinansiering och statsstödsregler

KTH vill framhålla vikten av att det nya EUIPO-ramverket samordnas med pågående arbete inom ramen för den allmänna gruppundantagsförordningen (GBER), där KTH tidigare lämnat synpunkter om bland annat överföring och licensiering av immateriella rättigheter från forskningsorganisationer till företag till pris under marknadspris. KTH efterfrågar ett klargörande av hur värderingar som tas fram inom det nya unionsramverket förhåller sig till den marknadsprisbedömning som krävs enligt gällande statsstödsregler.

Avsaknad av bestämmelser om forsknings- och testinfrastruktur

KTH noterar att förslaget, till skillnad från det pågående arbetet med GBER, inte innehåller några bestämmelser om tillgång till forsknings- och testinfrastruktur, trots att detta lyftes fram som en identifierad barriär av flera remissinstanser under kommissionens samråd. KTH anser att tillgång till avancerad forsknings- och testinfrastruktur ofta är en förutsättning för att forskningsbaserade start-ups ska kunna utveckla och verifiera ny teknik, och efterfrågar ett klargörande av om och hur denna fråga avses hanteras framöver – antingen inom ramen för GBER eller genom ett kommande initiativ.

KTH välkomnar separat det parallella förslaget till rådsrekommendation om regulatoriska sandlådor, som kan utgöra ett värdefullt komplement för tidig teknikvalidering under rättslig vägledning. KTH vill dock betona att sandlådor är ett regulatoriskt verktyg – inriktat på tillfälliga regelundantag och vägledning om regeltillämpning – och inte löser den

kvarstående frågan om fysisk tillgång till och prissättning av avancerad forsknings- och testinfrastruktur. En forskningsbaserad start-up kan ha god regulatorisk klarhet genom en sandlåda och samtidigt sakna tillgång till den fysiska testmiljö som behövs för att validera lösningen. KTH ser de två frågorna som kompletterande snarare än överlappande, och vill att båda adresseras.

2. Immateriella rättigheter vid forsknings- och utvecklingsupphandling (artikel 19)

KTH Innovation stödjer forskningsbaserade start-ups och avknoppningsföretag som kan komma att delta som anbudsgivare i forsknings- och utvecklingsupphandlingar, inte minst förkommersiell upphandling. KTH vill därför särskilt kommentera artikel 19 om fördelning av immateriella rättigheter mellan upphandlande myndighet och kontraktspart.

Stöd för huvudregeln om bibehållen äganderätt

KTH välkomnar huvudregeln i artikel 19, som innebär att kontraktsparten som huvudregel behåller äganderätten till de immateriella rättigheter som uppstår i en forsknings- och utvecklingsupphandling, och att risker och nyttor kring resultaten ska delas mellan upphandlande myndighet och kontraktspart på marknadsmässiga villkor. En tydlig, unionsgemensam rätt till bibehållen IP-äganderätt underlättar för forskningsbaserade start-ups att delta i offentlig upphandling som ett steg i sin uppskalning.

KTH noterar vidare att detta skydd är obligatoriskt utan undantagsmöjlighet för renodlad förkommersiell upphandling, vilket ger förutsägbarhet för de tidiga, forskningsnära bolag som KTH Innovation stödjer.

KTH noterar även att förslaget definierar kontraktspart ("economic operator") som både fysiska och juridiska personer, vilket innebär att en enskild forskare som deltar i en förkommersiell upphandling utan mellanliggande bolag också omfattas av huvudregeln om bibehållen äganderätt i artikel 19. KTH välkomnar att förordningens huvudregel därmed inte motverkar utan snarare stödjer den etablerade svenska ordningen med lärarundantag i de fall en forskare själv är kontraktspart.

Behov av vägledning kring undantagen för icke-förkommersiell upphandling

KTH noterar att artikel 19.10 ger upphandlande myndigheter möjlighet att, för forsknings- och utvecklingsupphandlingar som inte är förkommersiella, göra avsteg från huvudregeln och förvärva äganderätten till kontraktspartens resultat. KTH vill flagga en risk att dessa undantagsgrunder – särskilt vad gäller förebyggande av missbruk av resultat och fall där myndigheten avser nyttja rättigheterna exklusivt själv – tillämpas för brett i praktiken om tydlig vägledning saknas, vilket skulle kunna urholka det skydd som är avsett för tidiga forskningsbaserade bolag. KTH föreslår att kommissionen tar fram kompletterande vägledning för upphandlande myndigheter om hur dessa undantagsgrunder ska tolkas restriktivt, samt att det förtydligas hur gränsen mellan förkommersiell och icke-förkommersiell upphandling ska bedömas i enskilda fall.

Skydd mot diskvalificering av start-ups utan finansiell historik

KTH välkomnar även bestämmelserna om att innovativa start-ups och scale-ups som saknar en historisk omsättning eller finansiella rapporter, men som är tekniskt och

finansiellt bärkraftiga genom andra resurser såsom riskkapital eller värdefulla immateriella tillgångar, inte ska diskvalificeras på grund av detta, samt att finansiella garantikrav ska sänkas för denna grupp av aktörer.

Avslutande kommentarer

Sammanfattningsvis bedömer KTH att förslaget till European Innovation Act innehåller flera välkomna steg för att stärka universitetens och deras innovationskontors roll i det europeiska innovationssystemet, särskilt genom erkännandet av universitet och tekniköverföringsfunktioner som målgrupp för EUIPO:s kompetenscentrum och genom den stärkta rättsliga ställningen för kontraktsparters IP vid forsknings- och utvecklingsupphandling.